

WJD PANAMA 2019

Toespraak paus Franciscus avondwake

Zaterdag 26 januari 2019, Metro Park Campo San Juan Pablo II

Beste jongeren, goeienamiddag!

We zagen dit fantastische spektakel over de levensboom. Het toont ons hoe het leven dat Jezus ons geeft een liefdesverhaal is, *een verhaal van een leven* dat zich wil verweven met het onze en zich wil vastwortelen in de grond van ons eigen leven. Dit leven is geen redding die te downloaden is uit “the cloud”, noch een nieuwe “app” die klaarstaat om ontdekt te worden of een techniek voor mentale zelfverbetering. Het leven dat God ons geeft, is ook geen “handleiding” waarmee men de laatste nieuwigheden kan leren kennen. De redding die God ons schenkt is *een uitnodiging om deel uit te maken van een liefdesverhaal* dat geweven wordt tussen onze eigen levens; dat leeft en dat onder ons geboren wilt worden opdat het vrucht kan dragen op de plek waar we zijn, zoals we zijn en met wie we zijn. Het is daar dat de Heer wil zaaien en gezaaid wilt worden. Hij is de eerste die “ja” zegt tegen ons leven, Hij gaat altijd als eerste. Hij is de eerste om “ja” te zeggen tegen ons levensverhaal en Hij wil dat wij samen met Hem “ja” zeggen. Hij gaat ons altijd voor, Hij is eerste.

En op die manier verraste hij Maria en nodigde hij haar uit om deel uit te maken van dat liefdesverhaal. De jonge vrouw uit Nazareth bevond zich zeker niet op de “sociale netwerken” van haar tijd, zij was geen “influencer”, maar zonder het te willen of te proberen werd zij *de vrouw die de geschiedenis het meest beïnvloed heeft*. Daarom kunnen we met het vertrouwen van een kind zeggen dat Maria de “influencer” van God was. Ze had slechts een paar woorden nodig om moedig “ja” te durven zeggen en te vertrouwen in de liefde, te vertrouwen in de beloftes van God, de enige kracht die in staat is om te hernieuwen, om alle dingen nieuw te maken. En wij allen hebben ook vandaag iets te hernieuwen in ons binnenste. Vandaag moeten we God toelaten om iets te hernieuwen in ons hart. Laten we hierover even nadenken: wat wil ik dat God hernieuwt in ons hart?

Onze aandacht wordt telkens weer geroepen door de kracht van het ja-woord van de jonge Maria, de kracht van de woorden “laat het gebeuren” die ze zei tegen de engel. Het

was iets anders dan een passieve of gelaten acceptatie. Het was is iets anders dan een “ja” zeggende: ‘we zullen proberen en zien wat er gebeurt’. Maria kende die uitdrukking niet: ‘we zullen wel zien hoe het verloopt’. Ze was vastberaden, ze wist goed waarover het ging en zei zonder omwegen “ja”. Het was iets meer, het was iets anders. Het was het ja-woord van iemand die zich volledig wil geven en een risico wil nemen, iemand die alles op het spel wil zetten, met als enige zekerheid de wetenschap draagster van een belofte te zijn. En ik vraag aan ieder van jullie: ‘Voelen jullie zich dragers van een belofte?’, ‘Welke belofte bewaar ik in mijn hart en draag ik mee?’ Maria had, zonder enige twijfel, een moeilijke taak, maar de moeilijkheden waren geen reden om “neen” te zeggen. Het zou zeker ingewikkeld worden, maar het zou zeker niet zo gecompliceerd worden als wanneer we verlamd worden door lafheid wanneer alles niet duidelijk of zeker is van op voorhand. Maria nam geen levensverzekering! Maria zette alles op het spel en daarom is zij sterk, daarom is zij een “influencer”, daarom is zij de “influencer” van God. Haar “ja” en de wil om te dienen waren sterker dan eender welke onzekerheid of moeilijkheid.

Deze namiddag hoorden wij ook hoe het ja-woord van Maria weerklinkt vindt en van generatie op generatie vergroot. Veel jonge mensen volgen het voorbeeld van Maria en durven risico’s te nemen en alles op alles te zetten, geleid door een belofte. Bedankt Erika en Rogelio voor de getuigenissen die jullie ons gegeven hebben. Ze waren moedig en verdienen een applaus. Bedankt. Jullie deelden jullie angsten, moeilijkheden en de risico’s waaraan jullie blootgesteld werden met de geboorte van jullie dochter Inés. Op een gegeven moment zeiden jullie: “Om verschillende redenen valt het ouders zwaar wanneer een kind geboren wordt met een ziekte of afwijking.” Dat is waar en verstaanbaar. Maar we waren verrast wanneer jullie hieraan toevoegden: “Wanneer onze dochter geboren werd, beslisten wij om van haar te houden met heel ons hart.” Nog voor haar geboorte, geconfronteerd met alle zaken en problemen die eraan kwamen, maakten jullie een beslissing en zeiden jullie – net zoals Maria – “laat het gebeuren”. Jullie beslisten om van haar te houden. Voor het leven van jullie kwetsbare, weerloze en hulpbehoevende dochter was jullie antwoord, Erika en Rogelio, “ja”. En zo kregen jullie Inés. Jullie vonden de moed om erin te geloven dat de wereld niet enkel voor de sterken is. Bedankt!

“Ja” antwoorden aan de Heer is de moed tonen om het leven, met al zijn kwetsbaarheid en kleinheid - en dikwijls zelfs met tegenstrijdigheden en hindernissen - te omarmen zoals het komt, met dezelfde liefde zoals Erika en Rogelio gesproken hebben. Het leven aanvaarden zoals het komt. Dat betekent ons vaderland omarmen, onze families, onze vrienden, elk zoals ze zijn, met hun kwetsbaarheden en kleinheden. Het leven omarmen weerspiegelt zich ook in het welkom heten van alles wat niet perfect is, van alles wat niet puur of “gedestilleerd” is, maar het daarom niet minder waard is om geliefd te worden.

Is iemand die beperkt of kwetsbaar is misschien de liefde niet waard? Ik vraag jullie: een persoon met een beperking, een kwetsbaar persoon, is die de liefde niet waard? [Jawel!]. Ik hoor jullie niet goed. [Jaaaaaa!]. Goed zo. Een andere vraag waarop ik jullie antwoord wil horen. Is iemand die buitenlander is, die zich vergist heeft, die ziek is of zich in de gevangenis bevindt, de liefde waard? [Jaaaaaa!]. Op die manier handelde Jezus: hij omarmde de lepra patiënt, de blinde, de verlamde, hij omarmde de Farizeeër en de zondaar. Hij omarmde de dief op het kruis en hij omarmde én vergaf zelfs diegenen die hem aan het kruisigden waren.

Waarom? Omdat *enkel wat geliefd wordt, kan gered worden*. Je kan geen persoon redden, je kan geen situatie redden, tenzij je ervan houdt. Enkel wat geliefd wordt, kan gered worden. Herhalen we dat samen? [*Enkel wat geliefd wordt, kan gered worden*]. Nog een keer? [*Enkel wat geliefd wordt, kan gered worden*]. Laten we dat niet vergeten. Om die reden zijn wij gered door Jezus, omdat Hij van ons houdt en niet tegen zijn natuur kan ingaan. We kunnen honderden dingen doen tegen Hem, maar Hij blijft van ons houden en Hij redt ons. Omdat enkel wat geliefd wordt, gered kan worden. Enkel wat omarmd wordt, vernieuwd kan worden. De liefde van de Heer is groter dan al onze tegenstrijdigheden, kwetsbaarheden en dan al onze kleinheden. Het is precies doorheen al deze tegenstrijdigheden, kwetsbaarheden en kleinheden dat Hij dit liefdesverhaal schrijft. Hij omarmde de verloren zoon, Hij omarmde Petrus na zijn ontkenningen en Hij omarmt ons telkens weer opnieuw, altijd opnieuw wanneer we vallen en Hij ons helpt om op te staan. Want *de echte val – opgelet hiervoor – de echte val, die in staat is om ons leven te verwoesten, is die wanneer we op de grond blijven liggen en ons niet laten helpen*. Er is een prachtige Alpijnse zang die gezongen wordt terwijl men de berg beklimt: “Bij de kunst van het neerdalen, zit de overwinning niet in het voorkomen van de val, maar in het niet blijven neerliggen na een val.” Niet blijven neerliggen... De hand geven, opdat anderen je kunnen optillen. Niet blijven neerliggen na een val.

De eerste stap is om *geen angst te hebben om het leven te ontvangen zoals het komt, geen angst hebben om het leven te omarmen zoals het is*. Dat is de levensboom die we vandaag gezien hebben.

Bedankt Alfredo voor jouw getuigenis en de moed om dit met ons allemaal te delen. Ik werd sterk getroffen door de woorden: “Ik begon te werken in de bouw tot dat bepaalde project stopte. Zonder werk veranderden de dingen snel: *zonder onderwijs, zonder bezigheid en zonder job*.” Laat mij dit hernemen met vier zaken ‘zonder’ dewelke ons leven achterblijft zonder wortels en vervolgens uitdroogt: zonder werk, zonder onderwijs, zonder gemeenschap, zonder familie. Met andere woorden, leven zonder ‘wortels’,

ontheemd. Zonder werk, zonder onderwijs, zonder gemeenschap, zonder familie. Deze vier “zonders” zijn dodelijk.

Het is onmogelijk om te groeien wanneer je geen sterke wortels hebt die helpen om goed gedragen te worden en een goeie grip te hebben in de aarde. Het is gemakkelijk om “te verdampen in het niets” wanneer er niets is om zich aan vast te grijpen, er niets om op te steunen is. Dit is een vraag die volwassenen zich verplicht moeten stellen, zij die hier zijn, maar het is ook een vraag die de jongeren die hier zijn moeten stellen aan ons, oudere mensen, en waarop we moeten antwoorden: Welke wortels geven we jullie? Welke fundamenten verschaffen wij opdat jullie zich kunnen ontplooien? Dat is een vraag voor de volwassenen. Wat is het gemakkelijk om jongeren te bekritisieren en erover te klagen terwijl wij ze de werkkansen, groei en gemeenschappen ontnemen die ze nodig hebben om zich te wortelen en toekomstdromen te hebben. Zonder onderwijs is het moeilijk om over de toekomst te dromen, zonder job is het zeer moeilijk om over de toekomst te dromen en zonder familie en gemeenschap is het bijna onmogelijk om te dromen over de toekomst. Want dromen over de toekomst is leren om niet enkel te antwoorden op de vraag waarvoor je leeft, maar vooral voor wie je leeft. Wie is het meeste waard om je leven voor te geven? En die kans moeten wij, volwassenen, creëren door jongeren jobs te verschaffen, onderwijs, een gemeenschap op te bouwen en mogelijkheden aan te bieden.

Zoals Alfredo zei, wanneer we ons verloren voelen en geen job hebben, geen onderwijs, geen gemeenschap en geen familie, voelen we ons op het einde van de dag leeg. En dan vullen we die leegte uiteindelijk met eender wat, met eender welke smeerlapperij. We weten dan namelijk niet voor wie we leven, vechten en liefhebben. Ik vraag dus aan de volwassenen die hier zijn en zij die aan het kijken zijn: Wat doen jullie om de toekomst van jongeren mee op te bouwen en om de toekomstverwachtingen van jongeren te voeden? Zijn jullie bereid om te strijden opdat jongeren onderwijs, jobs, familie en gemeenschappen zouden hebben? Alle volwassenen kunnen nu antwoorden in hun hart.

Ik herinner mij dat ik eens aan het babbelen was met enkele jongeren en één van hen mij vroeg: “Waarom vragen veel jongeren zich de dag van vandaag niet af of God bestaat en waarom is het zo moeilijk voor hen om in Hem te geloven en ontbreekt het hen aan verbintenissen voor het leven?” Ik antwoordde hen: “En jullie, wat denken jullie hierover? Ik herinner mij dat tussen de antwoorden die naar boven kwamen tijdens de conversatie eentje mijn hart raakte en deze had te maken met de ervaring die Alfredo gedeeld heeft: “Heilige vader, het zit zo dat veel van hen voelen dat zij, beetje bij beetje, stoppen met bestaan voor anderen, ze voelen zich dikwijls onzichtbaar”. Veel jongeren voelen dat ze stoppen met bestaan voor anderen, voor hun familie, voor de maatschappij, voor de gemeenschap,...

En dan voelen velen zich onzichtbaar. Het is de cultuur van het zich verlaten voelen, van eenzaamheid en het gebrek aan aandacht. Niet iedereen, maar veel jonge mensen voelen dat ze weinig of niets te bieden hebben omdat ze geen authentieke plekken hebben waar ze zich geroepen voelen. Hoe kunnen zij geloven dat God bestaat als zij, die jongeren, na een tijdje stoppen met bestaan voor hun omgeving en voor de maatschappij? Op die manier zorgen we ervoor dat ze niet meer naar de toekomst kijken en ze ten prooi vallen aan elk soort drugs, aan om het even wat hen kapot maakt. We kunnen ons afvragen: Wat doe ik met de jongeren die ik zie? Bekritiseer ik hen of interesseren ze mij niet? Help ik hen of interesseren ze mij niet? Kan het waar zijn dat ze voor mij enige tijd geleden gestopt zijn met bestaan?

We weten maar al te goed dat de hele dag in connectie staan niet voldoende is om zich erkend en geliefd te voelen. Zich betrokken voelen en ergens toe uitgenodigd worden is groter dan “online” aanwezig zijn. Het betekent plaatsen vinden waarin ze met hun handen, met hun hart en met hun hoofd deel kunnen uitmaken van een grotere gemeenschap die hen nodig heeft én die jullie, jongeren, zelf ook nodig hebben.

Dat hebben de heiligen bijzonder goed begrepen. Ik denk bijvoorbeeld aan Don Bosco. Hij ging jongeren nergens gaan zoeken. Ik zie hier veel jongeren bij wie Don Bosco nauw aan het hart ligt, een applaus. Don Bosco ging jongeren niet zoeken op verre, onbereikbare of speciale plaatsen. Hij leerde simpelweg om alles wat in zijn omgeving in de stad gebeurde met Gods ogen te bekijken. Op die manier werd zijn hart geraakt door honderden kinderen, door achtergelaten jongeren zonder opvoeding, zonder job en zonder de bevriende hand van de gemeenschap. Velen leefden in dezelfde stad, velen bekritiseerden die jongeren, maar slaagden er niet in om hen aan te kijken met de ogen van God. We moeten jongeren bekijken met de ogen van God. Don Bosco deed dit en vond de moed om een eerste stap te zetten: het leven omarmen zoals het zich aanbiedt. En van hieruit had hij geen angst om een tweede stap te zetten: een gemeenschap stichten met hen, een familie waar men zich met werk en studie geliefd kon voelen. *Hij gaf hen de wortels waardoor ze naar de hemel konden reiken.* Waardoor zij iemand konden zijn in de maatschappij. Hij gaf hen stevige wortels waaraan ze zich konden vasthouden en waardoor de eerste windvlaag hen niet omver kon blazen. Dit is wat de heilige Don Bosco deed, dit is wat heiligen deden, dit doen de gemeenschappen die met de ogen van God naar jongeren kunnen kijken. Hebben jullie, volwassenen, ook de moed om met de ogen van God naar jongeren te kijken? [Ja!]

Ik denk aan veel plaatsen in ons Latijns-Amerika die plekken stimuleren die *familia grande hogar de Cristo* (de grote familie thuis bij Christus) genoemd worden. In dezelfde geest als

andere centra, proberen ze het leven te ontvangen zoals het komt, in heel zijn totaliteit en complexiteit omdat ze weten dat een boom altijd een hoop met zich meedraagt: er zullen weer nieuwe takjes uit de stronk groeien, de scheuten zullen altijd weer opschieten.” (Job 14,7)

Het is altijd mogelijk om “opnieuw op te schieten en te groeien”, het is altijd mogelijk om opnieuw te beginnen wanneer er een gemeenschap is, een warme thuis waar we kunnen wortelen, een plaats die het nodige vertrouwen geeft en het hart voorbereidt om nieuwe horizonten te ontdekken: de horizont een geliefd kind te zijn, gezocht, gevonden en toevertrouwd aan een missie. Doorheen echte gezichten toont de Heer zichzelf. “Ja” zeggen zoals Maria tegen dat liefdesverhaal is bereid zijn om instrument te worden die in onze buurten meebouwt aan kerkgemeenschappen die in staat zijn om op straat te komen in de stad en nieuwe relaties aan te gaan en te omarmen. Een “influencer” zijn in de 21ste eeuw betekent waken over de wortels, waken over alles wat verhindert dat onze levens vergankelijk worden, dat onze levens zouden opgaan in het niets. Jullie, volwassenen, waak over al hetgeen waardoor we voelen dat we deel uitmaken van elkaars leven. Wees waakzaam over alles waardoor we voelen dat we ergens toe behoren.

Op die manier heeft Nirmeen het beleefd tijdens de WJD in Krakau. Zij vond een levendige en opgewekte gemeenschap die haar tegemoet kwam, haar het gevoel gaf ergens toe te behoren, en zo ook identiteit gaf waardoor zij het geluk kon beleven dat voortkomt uit het gevonden worden door Jezus. Nirmeen ging Jezus uit de weg. Ze ontweek Hem. Ze hield afstand tot iemand haar hielp om haar wortels te ontdekken, tot iemand haar het gevoel gaf ergens bij te horen. En die gemeenschap bemoedigde haar om de weg aan te vatten waarover ze ons verteld heeft.

Een Latijns-Amerikaanse heilige vroeg zich eens af: “De vooruitgang van de maatschappij, zal dat enkel gaan over het bezitten van de nieuwste auto of het ontwikkelen van de nieuwste markttechniek? Komt de grootsheid van de mens daarop neer? Is er niets anders om voor te leven dan dat? (cf. Heilige Alberto Hurtado, *Meditatie bij de Goede Week voor jongeren*, 1946). Ik vraag dus aan de jongeren: “Willen jullie dat soort grootsheid?” Of niet...? [Neen!] Jullie zijn nog wat twijfelachtig. Ik hoor jullie hier niet goed. Wat is er aan de hand? [Neeeeeeen!!!] Grootsheden gaat niet enkel over het bezitten van de nieuwste auto of het ontwikkelen van de nieuwste markttechniek. Jullie zijn voor iets grootser gemaakt. Maria begreep dit en zei: “Laat het gebeuren!” Erika en Rogelio begrepen het en zeiden: “Laat het gebeuren!” Alfredo begreep het en zei: “Laat het gebeuren!” We hebben hen hier gehoord. Vrienden, ik vraag jullie: zijn jullie bereid om “ja” te antwoorden? [Ja!]. Jullie hebben nu geleerd hoe te antwoorden en dat bevalt mij enorm. Het evangelie toont

ons dat de wereld niet beter zal zijn indien er minder zieke personen zouden zijn, minder beperkte personen, minder kwetsbare personen of ouderen voor wie we moeten zorgen. Het zou zelfs niet beter zijn indien er minder zondaars waren. Neen, het zou daarom niet beter zijn. De wereld zal wel beter zijn wanneer er meer mensen zijn die, net zoals onze vrienden die daarnet gesproken hebben, bereid zijn en de moed hebben om een nieuwe dag geboren te laten worden en geloven in de omvormende kracht van de liefde van God. Jongeren, ik vraag dus aan jullie: “Willen jullie een “influencer” zijn in de stijl van Maria?” [Ja!] Zij durfde “Laat het gebeuren!” zeggen. Enkel de liefde maakt ons menselijker, niet ruzies, niet pesterijen, niet studie alleen: enkel de liefde maakt ons meer mens, meer vervuld, al de rest is een leuk maar leeg placebo.

Binnen enkele momenten zullen we Jezus ontmoeten, de levende Jezus in de Eucharistie. Het is zeker dat jullie veel tegen Hem te zeggen zullen hebben, veel zaken over de verschillende situaties in jullie levens, familie en landen.

Wanneer je voor Jezus staat, van aangezicht tot aangezicht, heb dan moed en wees niet bang om jullie hart te openen voor Hem zodat hij het vuur van jullie liefde kan hernieuwen, zodat Hij jullie kan aanzetten om het leven te omarmen met al zijn kwetsbaarheid, kleinheid, maar ook met al zijn grootsheid en schoonheid. Dat Jezus jullie mag helpen om te ontdekken hoe mooi het is om te leven en paraat te zijn.

Wees niet bang om tegen Jezus te zeggen dat jullie deel willen uitmaken van zijn liefdesverhaal in de wereld, dat je klaar bent voor iets grootser!

Vrienden, ik vraag jullie ook om goed te zijn wanneer jullie voor Jezus staan en ik vraag jullie om ook voor mij te bidden zodat ook ik geen angst zou hebben om het leven te omarmen en te zorgen voor de wortels van het leven. En zoals Maria kan zeggen: “Laat met mij gebeuren zoals U gezegd hebt.”

Vertaling uit het Spaans: IJD, Jongerenpastoraal Vlaanderen